

Til:
UV Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Dato: 29.11.2022
Saksnr.: 2021/13719 BAARDKJO

Fakultetsstyret - Forslag til bærekraftstrategi for UV-fakultetet

Vedlagt følger forslag til bærekraftstrategi for UV-fakultetet. Det vises til tidligere orienteringer i fakultetsstyret om saken – første gang i september 2021 (sak 8), sist gang i styremøtet i juni i år (sak 7).

Arbeidet med strategien ble innledet med et seminar der alle ansatte ble invitert til å komme med innspill og tanker om arbeidet. Deretter ble det nedsatt tre arbeidsgrupper som har levert rapporter innen områdene forskning, utdanning og organisasjon. Underveis arbeidet har det vært avholdt et seminar, og etter at de tre rapportene forelå og fakultetsledelsen hadde laget et første utkast til helhetlig strategi, ble et tredje og siste seminar avholdt. Her fikk både de tre arbeidsgruppene og alle ansatte muligheten til å gi de siste innspillene.

Rapportene kan leses i sin helhet ved å følge leker i invitasjonen til seminaret, som finnes på adressen

<https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/uv/arrangementer/2022/utkast-til-berekraftstrategi-er-ferdig-bli-med-pa-.html>

Basert på dette arbeidet reviderte fakultetsledelsen det første utkastet og la dette fram for ledermøtet før en siste justering ble foretatt.

I forslaget er det formulerer følgende visjon for fakultetets bærekraftarbeid:

«I en situasjon der klodens livsgrunnlag er truet, økologisk og sosialt, skal fakultetet være en drivkraft for menneskers og organisasjoners evne til å lære, samarbeide og finne løsninger på komplekse bærekraftutfordringer».

Med dette utgangspunktet legges strategien fram for styret til behandling.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret viser til dekanatets forslag til bærekraftstrategi for Det utdanningsvitenskapelige fakultet og vedtar denne. Dekanen gis fullmakt til å foreta de nødvendige justeringer i tråd med behandlingen i styret.

Fakultetets årsplan for perioden 2022-2024 justeres slik at avsnitt 4.4 får et nytt kulepunkt som eksplisitt fastslår at de neste to årene skal iverksettes et arbeid med å forankre og implementere strategien.

Med hilsen

Erik Knain
forskningsdekan

Bård Kjos
stilling

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:

Bård Kjos, bard.kjos@uv.uio.no

Mob: +47 91897458

UNIVERSITETET
I OSLO

Strategi for bærekraft

Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Strategi for bærekraft ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Visjon

I en situasjon der klodens livsgrunnlag er truet, økologisk og sosialt, skal fakultetet være en drivkraft for menneskers og organisasjoners evne til å lære, samarbeide og finne løsninger på komplekse bærekraftutfordringer.

Bakgrunn

Verden står i en akutt og sivilisasjonstruende krise på grunn av menneskeskapt klimaendring, naturødeleggelser, avfall og forurensning. En serie rapporter fra FNs klimapanel (IPCC) og FNs naturpanel (IBES) etterlyser handling. Dyptgripende samfunnsendringer må skje raskt for å unngå katastrofale klimaendringer og sammenbrudd i økosystemer.

UiO viser i sin Strategi 2030 «Kunnskap – ansvar – engasjement: For en bærekraftig verden»¹ en tydelig ambisjon om å svare på utfordringen. Helhetlig klima- og miljøstrategi for UiO² med tiltaksplan³ dekker alle UiOs virksomheter fra utdanning til forskning, innovasjon, administrasjon, drift og utadrettet virksomhet. Fakultetets strategi 2030 «Kunnskap, deltagelse og ansvar for bærekraftige samfunn»⁵ framhever at grunnleggende og relevant utdanningsforskning er en forutsetning for å kunne møte fremtidens utfordringer knyttet til kunnskap, ansvar og demokrati i bærekraftige samfunn.

Bærekraft betyr å sikre det økologiske og sosiale livsgrunnlaget for mennesker over hele verden og alle planetens livsformer, både nå og for fremtiden, samtidig med at menneskelig aktivitet holder seg innenfor planetens tålegrens.

Bærekraft rommer et problemkompleks som har betydning for flere utdanningsvitenskapelige forskningsfelt, praksisfelt og for samfunnets mulighet for omstilling og innovasjon. Fakultetet utdanner studenter som også vil møte utfordringene i sine profesjonelle liv. Endring er tett knyttet til kunnskapsutvikling og å ta kunnskap i bruk. Fakultetets strategi vektlegger et bredt bærekraftbegrep med hovedvekt på det sosiale livsgrunnlaget og menneskelig aktivitet, som også omfatter interaksjon mellom natur og samfunn.

Strategien har tre hovedområder: forskning, utdanning og organisasjon. Hvert område omfatter også innovasjon.

¹ <https://www.uio.no/om/strategi/strategi-2030/>

² <https://www.uio.no/om/strategi/miljo-og-klimastrategi/>

³ https://www.uio.no/om/strategi/miljo-og-klimastrategi/tiltaksplan-klima-og-miljo_norsk.pdf

Forskning og innovasjon

Hovedmål:

Fakultetet skal skape et kunnskapsgrunnlag for bærekraft gjennom utdanningsvitenskapelig forskning og innovasjon, og være en drivkraft for nødvendig samfunnsomstilling.

Bakgrunn

Fakultetets forskning rommer i dag et mangfold av temaer som enten omhandler bærekraft eksplisitt, eller som er relevant i en bred forståelse av bærekraft. Fakultetet er derfor godt rustet til å fange kompleksiteten i de store bærekraftutfordringene. På den ene siden er dette viktig for å møte samfunnets forventninger, på den andre siden for å kunne utnytte finansieringsmuligheter i sektoren⁴.

Forskere med ulik bakgrunn nærmer seg temaet fra ulike innfallsvinkler, noe som skaper behov for en vedvarende samtale om hvordan vi forstår og handler ut fra begreper og modeller knyttet til bærekraft. Det er behov for å utvikle et felles språk og finne nye muligheter for samarbeid og for å drøfte dilemmaer som oppstår i et forskningsfelt hvor faglige, normative, etiske og politiske hensyn er flettet inn i hverandre. På et område der kunnskapsbildet endres raskt, er det behov for tverrfaglige samtaler og å styrke bærekraft som tema i forskerutdanningen.

Innovasjon handler om å anvende kunnskap om medvirkning og samskaping i samarbeid med praksisfeltet. Bærekraft er også en viktig kvalitet ved selve innovasjonsprosessen.

Delmål 1: Fakulteter viser bredde og konsentrasjon i forskning rettet mot bærekraft.

Tiltaksområder

1. Styrke Råd for forskningssaker (RFS) som strategisk bindeledd mellom fakultetet og enhetene, og enhetene imellom, med tanke på tverrfaglighet og innovasjon
2. Invitere forskergruppene til å diskutere praktiske og strategiske tema relatert til bærekraft
3. Informere om eksterne finansieringsmuligheter og videreutvikle forskningsstøtte med tanke på tverrfaglige prosjektsøknader knyttet til bærekraft

Delmål 2: Fakultetet fører en løpende samtale om bærekraft i forskning og innovasjon.

Tiltaksområder

1. Invitere til seminarer hvor ulike forskningstema ved fakultetet drøftes i lys av bærekraftutfordringer
2. Inkludere fagmiljøer ved fakultetet i høringer med relevans for forskning og innovasjon knyttet til bærekraft
3. Skape en arena for å drøfte klima- og miljøkonsekvenser av forskning og innovasjon

Delmål 3: Fakultetet bidrar til bærekraftig omstilling i sine praksisfelt.

Tiltaksområder

1. Utnytte eksisterende nettverk i praksisfeltet for å videreføre og etablere samarbeid om forskning og innovasjon om og for bærekraft

⁴ Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023-2032 har «miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft» som en av tre hovedprioriteringer.

2. Formidle og synliggjøre fakultetets forskningsaktiviteter, resultater og innovasjoner knyttet til bærekraft

Delmål 4: Fakultetet har bærekraft som tema i forskerutdanningen.

Tiltaksområde

1. Tilby minst ett tverrfaglig, valgfritt ph.d.-emne om bærekraft, som koordineres av flere forskergrupper i samarbeid

Utdanning og innovasjon

Hovedmål

Fakultetet skal utdanne studenter som kan støtte dagens og kommende generasjoner i å skape en bærekraftig verden.

Bakgrunn

Utdanning er en nøkkel til å oppnå bærekraftmålene både i grunnutdanning og høyere utdanning:

Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetansen som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom utdanning i bærekraftig utvikling og livsstil, menneskerettigheter, likestilling, fremme av freds- og ikkevoldskultur, globalt borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturens bidrag til bærekraftig utvikling.

(FN, 2015)

Studentene ved fakultetet skal ha mulighet til å bygge forskningsbasert og grunnleggende kunnskap om klima, miljø og bærekraft gjennom sine studieløp. Fakultetet skal derfor innarbeide et bærekraftsrammeverk for utdanning som fokuserer på framtid og verdier, strukturer og strategier, samt evne til samarbeid, integrasjon, problemløsning, kritisk tenkning og mestringsopplevelse. Bærekraftutdanning skal fremme et livslangt læringsperspektiv og engasjement for en bærekraftig verden.

Å styrke bærekraft som tema i fakultetets utdanninger innebærer innovasjon og krever samarbeid og nytenkning. Studentene skal kunne delta aktivt i bærekraftutdanning, reflektere over den og kunne påvirke utdanningen. Samarbeid med praksisfeltet skal gi rom for utviklingsprosjekter som kan styrke arbeidslivsrelevansen i studiene, og studentene skal involveres i pedagogisk utviklingsarbeid og samfunnsinnovasjon.

Fakultetet skal utvikle kunnskap og kompetanse i bærekraftundervisning og bli et kompetansemiljø for UiO og andre institusjoner.

Delmål 1: Fakultetets studenter utvikler kompetanse innenfor bærekraft

Tiltaksområder

1. Beskrive generiske kompetanser i studieemner som grunnlag for å skape et felles språk for bærekraft
2. Innarbeide bærekraft i læringsutbyttebeskrivelser i relevante emner
3. Utvikle et nytt emne med bærekraft som tema i samarbeid med UiO, Circle U. og andre samarbeidspartnere

4. Tilby emner med bærekraft som tema for etter- og videreutdanning

Delmål 2: Fakultetet etablerer tverrfaglig undervisning med bærekraft som tema og samarbeider med praksisfeltet om samfunnsinnovasjon.

Tiltaksområder

1. Legge til rette for at fakultetets studenter kan studere bærekraft ved andre fakulteter
2. Inkludere erfaringer fra praksisfeltet når bærekraft er tema i utdanningen
3. Gjennomføre jevnliges studentsamlinger rettet mot innovasjon innen utdanningsfeltet
4. Etablere et årlig seminar for samfunnsinnovasjon i samarbeid med praksisfeltet

Organisasjon

Hovedmål

Fakultetet skal være en bærekraftig organisasjon og ha et gjennomgående bærekraftperspektiv i det daglige arbeidet.

Bakgrunn

Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft krever bred involvering på tvers av hele fakultetet, som forutsetter godt samarbeid, studentinvolvering, kunnskapsdeling og en målrettet organisering.

Organisatoriske endringer vil kun være mulig gjennom et tett samarbeid mellom ansatte og ved å involvere studentene, og vil innebære holdningsendringer.

Fakultetet skal redusere sitt forbruk gjennom gjenbruk, reparasjon og bærekraftige alternativer for innkjøp. Matsservering til møter og arrangementer må vurderes etter omfang og miljøvennlighet.

Fakultetet skal redusere omfanget av reisevirksomheten. Studenter og ansatte skal likevel kunne reise på feltarbeid, utveksling og konferanser, særlig gjelder dette reiser for opphold av lengre varighet. Forskere tidlig i karrieren bør skjermes.

Delmål 1: Fakultetet har en kultur for bærekraft som er utviklet gjennom tydelig kommunikasjon og ledelse.

Tiltaksområder

1. Forankre likestilling og mangfold i alle organisatoriske prosesser og aktiviteter for å fremme bærekraftig utvikling
2. Innarbeide bærekraft som tema i arbeidsmiljøundersøkelser og i opplæring og kompetanseutvikling for ansatte
3. Utarbeide retningslinjer for bærekraftig samarbeid med interessenter internt og eksternt
4. Styrke temaet bærekraft i intern kommunikasjon og omdømmebygging
5. Rapportere årlig om bærekraftarbeid ved fakultetet og innarbeide bærekraft som del av arbeidsmiljø- og medarbeiderundersøkelser
6. Opprette en pris for godt bærekraftarbeid ved fakultetet

Delmål 2: Fakultetet leder an i å redusere klimagassutslipp og økologisk fotavtrykk i innkjøp, forbruk og gjenbruk

Tiltaksområder

1. Gjøre miljøvennlige valg ved bestilling av mat og bevertning, produkter og tjenester
2. Legge livssyklus-kostnader til grunn for anskaffelser slik at klimavennlige produkter blir konkurransedyktige
3. Redusere miljøkostnader knyttet til utskrifter, e-poster og omfang av lagring av data som ikke lenger er i bruk
4. Regelmessig samle inn mobiltelefoner og IT-utstyr, nettbrett o.l. for gjenbruk og gjenvinning

Delmål 3: Fakultetet leder an i å redusere reisevirksomhet og gjennomføre miljøvennlige reiser.

Tiltaksområde

1. Erstatte fysiske arrangementer med digitale når det er hensiktsmessig
2. Benytte tog fremfor fly som fremkomstmiddel der det er hensiktsmessig
3. Bruke kollektivtransport fremfor bil på arbeidsreiser i nærområdet

